

HEZKIDETZAKO ESKOLAREN BIDEAN AURRERA EGITEKO OINARRIZKO ELEMENTUAK

HEZKIDETZAREN ZUTABEAK

1. PENTSAMENDU KRITIKOA SEXISMOAREN AURREAN

HAUR HEZKUNTZA

- Ipuinetako, abestietako edo irudietako pertsonaia femeninoen eta maskulinoen jardunen **analisi**a.
- Material, ipuin eta abesti ez-estereotipatuena **bilaketa**.
- Narrazioetan genero-**rolen aldaketa**.

LEHEN HEZKUNTZA

- Ikasgeletan erabiltzen diren materialak eta liburuak **aztertzea**, genero-estereotipoei erreparatuta.
- Ikasleei generoaren ikuspegitik aztertzen **irakastea**: jostailuen liburuxkak, jolasak, koloreen erabilera, marrazki bizidunak, haurrentzako filmak, lanbideak eta abar. Berdintasun handiagoko mundu baten alde generoaren estereotipoak apurtzeko gauza izan diren pertsonak **bistaratzea**.

BIGARREN HEZKUNTZA

- Irakasgai eta material guztiak, testu-liburuak, narrazioak, gustatzen zaizkien abestiak, bideo-jokoak, telebista-saioak, filmak eta abar generoaren ikuspegitik **aztertzea**.
- Haien jarrerak **autoebaluatzea**, genero-estereotipoei eta sexismoari dagokionez, berdintasunezko nortasuna eraikitzearen.

2. HIZKUNTZAREN ETA IRUDIEN ERABILERA EZ-SEXISTA

HAUR HEZKUNTZA

- Hizkuntzaren erabilera ez-sexistaren **eredu izatea**, eta erabilera hori zaintzea maila semantikoan zein morfologikoan.
- Neskak eta emakumeak **aipatzea**, femeninoa eta maskulinoa erabiltzea, berdintasunezko adjektibazioa erabiltzea, esamolde diskriminatzaileak saihestea, eta abar.

LEHEN HEZKUNTZA

- Hizkuntzaren erabilera ez-baztertzaileraren **eredu izatea**.
- Hizkuntzako sexismoa aztertzen **hastea** jada, desparekotasunen jakitun izateko. Hizkuntzaren erabilera ez-baztertzaileraren beharrari buruzko hizkuntza-kontzientzia hastea, baita hizkuntzako sexismoaren aurrean hautabideak bilatzen hastea ere.
- Hizkuntzaren erabilera sexistak duten testuak **aztertzea**, ikasleen hurbileko testu batzuetan erabiltzen diren ezaugarri sexistak ezagutzea eta horietarako hautabideak aztertzea.

BIGARREN HEZKUNTZA

- Hizkuntzaren erabilera ez-sexista orokortzea.
- Hizkuntzaren erabilera ez-sexista **sakontzea**. Maiz testu-liburuetan, kazetaritza-testuetan eta abar agertzen den "jauzi semantikoaren" kontzeptua **txertatzea**.
- Hizkuntzaren bilakaera **aztertzea**, baita ahozko eta idatzizko hizkuntzaren arteko aldeak, gaztelaniaren eta euskararen idatzizko normalizazio, RAEk hizkuntzaren erabilera ez-sexistaren aurka duen jarrera eta beste aditu batzuek hizkuntzaren erabilera ez-sexistaren alde duten jarrera.

3. EMAKUMEEN JAKITURIAREN INTEGRAZIO ETA HAIEN EKARPEN SOZIAL ETA HISTORIKOA

HAUR HEZKUNTZA

- Gizonen eta emakumeen presentzia orekatua —kopuruan zein egitekoetan— erakusten duten testuak, ipuinak, abestiak eta abar **aukeratzea**. Bilduma irudidunen bidez emakume handiak ezagutzen **hastea**.
- Hezkidetzat aintzat hartzen duten argitaletxeak **ezagutzea**.

LEHEN HEZKUNTZA

- Testu-liburuetan eta, oro har, kulturaren emakumeen presentzia gizonezkoena baino askoz ere txikiagoa dela **jakitun izatea**.
- Ikasleentzat motibatzaileak diren esparruetan dauden emakume ospetsuak eta garrantzitsuak **ezagutzea**: teknologoak, asmatzaileak, piratak, zientzialariak, idazleak, kirolariak...
- Interneten bilatutako informazioa ikertzeko eta ebaluatzeko lanaren lehen urratsekin **hastea**, bistaratu gabeko emakumeak eta haien ekarpenak ikertuz.

BIGARREN HEZKUNTZA

- Androzentrismoaren kontzeptua sartzea.
- Emakumeen bistaratze-gabeziaren kausak **aztertzea**.
- Gaietako bakoitzean izen handiko emakume nagusiak **ezagutzea**.
- Emakumeek gizateriari egindako ekarpenei buruzko ikerketa txikiak **egitea**. Mugimendu feminista eta egungo emakumeentzako eta gizonentzako lorpenak ikasten **hastea**.
- Kristalezko sabaia, soldata-arrakala eta lanaren sexu-banaketa gisako kontzeptuak **ikastea**.

4. GATAZKEN KONPONKETA BAKETSUA, HEZKIDETZAKO ELKARBIZITZARAKO PROIEKTUEN BIDEZ

HAUR HEZKUNTZA

- Txokoak genero-bereizketarik gabe **erabiltzea**.
- Zaintzaren txoko batean arraza guztietako panpinak —mutilak zein neskek irudikatzen dituztenak— **sartzea**; mutilek zein neskek zainduko dituzte panpinak.
- Emozioak **ezagutzea** eta **izendatzea**.
- Ezetz esaten eta beste pertsonen ezetza errespetatzen **ikastea**.
- Gustatzen zaizkigun eta gustatzen ez zaizkigun pertsonen jarrerak **bistaratzea**.
- Egunero jasotako **zaintzak** aitortzea.

LEHEN HEZKUNTZA

- “Enpatiaren” kontzeptua **ikastea**, praktikan jartzea.
- Gatazka eragiten diguna **aztertzea**.
- Irtenbide baketsuak **bilatzea**, eztabaidatzea, talde gisa eta gizabanako gisa zaintzea, gure emozioak eta emozio horiekiko gure erreakzioak ezagutzea.
- Gainerako pertsonen espazioa eta gauzak errespetatzen **ikastea**.
- Taldeko materiala **errespetatzea**, guztiena baita.
- Ikasgela atsegina eta zaintza-espazioak **eraikitzea**.

BIGARREN HEZKUNTZA

- Gure emozioak, erreakzioak eta gatazken aurrean ditugun estrategiak **ezagutzea**.
- Eztabaidatzen eta hitz egiten **ikastea**; entzuten ikastea.
- Bereziki zaurgarriak diren pertsonetikiko enpatia **praktikan jartzea**.

- Eskola-jazarpenari buruz **gogoeta egitea**, genero-ikuspegitik, eta, hartara, jazarpenaren kontrako aktibista bihurtzea.
- Berdintasunezko maskulinitateei buruz eta feminitate ahaldunduei buruz **hitz egitea**.
- Inguruneko kultura-produktuetan (filmetan, nobeletan, bideo-jokoetan, abestietan eta abar) maskulinitateen eta feminitateen eraikuntza **aztertzea**.

5. AUTONOMIA PERTSONALA ETA INDEPENDENTZIA EKONOMIKOA

HAUR HEZKUNTZA

Etxeko esparruan:

- Zaintzen **ikastea**.
- Neskek eta mutilek txoko guztiak **partekatzea**.
- Emakumeek gainerako pertsonen zaintzan egiten duten lana **bistaratzea**.
- Gizonezko zaintzaileak **aurkeztea eta ezagutzea**.
- Gure inguruneko pertsonak zaintzearen gogobetetasuna **bizitzea**.
- Adin horietarako autonomia **lantzea**: jantzea, behar fisiologikoak egitea, garbiketa, haien gauzak eta jostailuak jasotzea, askotariko berdintasunezko familietan jolastea, etxeko zereginetan berdintasuna azaltzen duten ipuinak edo abestiak ekartzea, ikasgela zaintzea, espazio komuna den aldetik.

Enpleguaren esparrua:

- Ikasgelako materialetan gizonak eta emakumeak agertzen diren lanbideak **aztertzea**.
- **Lanbideak** estereotipatuta ez dauden materialak proposatzea.
- Haien lan-bizitzan estereotipoak apurtu dituzten emakumeak eta gizonak **ezagutzea**.
- Lanbide guztietan emakumeak eta gizonak dauden ipuinak eta abestiak **ekartzea**, lanbideei eta lanbide horietan lan egiten dutenei buruz hitz egitea.
- Lanbideetan berdintasunezko erreferenteak **eskaintza**, neskentzako eta mutilentzako balizko lanbideen katalogoa zabaltzea, eta abar.

LEHEN HEZKUNTZA

Etxeko esparruan:

- Jada etxean egin daitezkeen etxeko zereginak **aztertzea**: haien lehen platerak kozinatzea, mahaia biltzea, harrikoa egitea...
- Egunerokotasunean egin behar diren oinarrizko etxeko zereginak egiten **ikastea**.
- Familietan etxeko zereginak nork egiten dituen eta nork zer egiten duen **aztertzea**, baita familiako emakumeek eta gizonek etxeko zeregineizenbat denbora eskaintzen dioten ere.
- Desparekotasunak, halakorik badago, **bistaratzea**.
- Enpatia **lantzea**, pertsonen zaintzarako oinarri gisa; ikasgela pertsonen zaintzarako leku egitea, gizon zaintzaileak ezagutzea, eta abar.
- Ikasgelan **praktikan jartzea** inolako zeregin ez dela neskena edo mutilena.

Lanbide-esparrua:

- Ikasgelako testu-liburuak eta materialak lanaren sexu-banaketaren ikuspegitik **aztertzea**, eta material horien gabeziak berdintasunezko beste material batzuekin osatzea —material horietan lanbideak ez dira sexuen arabera bereiziko—.

- Lanbideetan emakumeen eta gizonen presentzia **aztertzea**, eta lanbidearen arloan estereotipoak apurtu dituzten emakumeak eta gizonak ezagutzea.
- Lanbidearen arloan eta arlo akademikoan estereotipoak apurtzeko zailtasun historikoak **aztertzea**.
- Arlo bakoitzeko emakumezko aitzindariak **ezagutzea eta ikertzea**, berdintasunezko erreferente profesionalak aurkeztea.

BIGARREN HEZKUNTZA

Etxeko esparruan:

- Pertsona bakoitzak etxeko zereginetan egiten duen ekarpena **aztertzea**, emakumeak eta gizonak bereizita, eta emakumeek eta gizonak etxeko zereginetan astean ematen dituzten orduak kalkulatzeko.
- Etxeko zereginak **ikastea eta egitea**: janaria, arropa, espazioen higiena, txukuntasuna, erabilera publikoko materialen zaintza, ikasgela espazio jasangarri gisa.
- Sexuen araberako lanaren banaketaren kausak **ikertzea eta aztertzea**, produkzio-lana/erreproduktzio-lana, erantzukizuna inguruko pertsonen eta mendekotasuna duten pertsonen zaintzan, gurasotasun erantzunkidea eta berdintasunezkoa, amatasun boluntarioa.
- Erantzukidetasun-gabeziarekin lotzen diren gatazkak **aztertzea**.

Lanbide-esparrua:

- Sexuaren araberako lanaren banaketari buruz eta ikasketen eta lanen aukeraketari buruz **ikastea**, soldata-arrakala, kristalezko sabaia, amatasun eta aitatasun baimen berdinak eta besteren ezinak.
- Lan-munduko desparekotasunaren historia **aztertzea**, lanbide arloan estereotipoak apurtu dituzten emakumeen eta gizonen erreferenteak, lanean berdintasuna aldarrikatzen aitzindariak izan diren emakumeak, mugimendu feminista, emakumeak irakaskuntzan sartzeko aldarrikapena, lan-munduko estereotipoen ikerketa konparatzaileak, eta abar.

6. ESPAZIOAK IKASTETXEAN ETA ESKOLAZ KANPOKO JARDUERAK ETA JARDUERA OSAGARRIAK

HAUR HEZKUNTZA

Ikastetxeetako espazioak, batez ere **jolastokikoak**, historikoki mutilek hartu izan dituzte baloi bidezko lehia-jolasetarako —batez ere futboleko aritzeko—; hartara, ikastetxeko mutil gutxiengo batek okupatu ditu espazio horiek.

Ikastetxeetan, beste mota bateko jolastokien proiektu arrakastatsuek daude, eta behar-beharrezkoa izango da hezkidetzeta-jolastokien estrategia horiek nabarmentzea: lehia-jolasak ezabatzea eta lankidetzeta-jolasak egitea; kantzaren erabilera orokorra proposatzea, neskek zein mutilek jolas-garaian jarduerak egin ahal izan ditzaten; solaserako zonak planifikatzea; taldean atseden hartzekoak; lasaitasunez paseatzeko lekuak; harremanetarako lekuak; mahai-jokoetan aritzeko lekuak. Oro har, zementu gutxiago eta natura gehiago.

Era berean, **eskolaz kanpoko jarduerak edo jarduera osagarriak** planifikatu beharko dira, neskek zein mutilek jarduerak partekatu ahal izan ditzaten, kanpoan utzita historikoki emakumeak diskriminatzen dituzten kirolekin lotzen den guztia, edo neskek txiki-txikitatik **hipersexualizatuta** dauden ikuskizunekin lotzen den guztia. Hori dela eta, eskola-jaialdiak, inauterietako mozorroak eta abar berraztertu beharko dira, ekintza horien bidez ere berdintasunaren alde eta estereotipoen aurka lan egin dadin.

LEHEN HEZKUNTZA

Ikastetxeetako espazioak, batez ere **jolastokikoak**, historikoki mutilek hartu izan dituzte **baloi bidezko lehia-jolasetarako** —batez ere futboleko aritzeko—; hartara, ikastetxeko mutil gutxiengo batek okupatu ditu espazio horiek.

Ikastetxeetan, beste mota bateko jolastokien proiektu arrakastatsuek daude, eta behar-beharrezkoa izango da hezkidetzeta-jolastokien estrategia horiek nabarmentzea: lehia-jolasak ezabatzea eta lankidetzeta-jolasak egitea; kantzaren erabilera orokorra proposatzea, neskek zein mutilek jolas-garaian jarduerak egin ahal izan ditzaten; solaserako zonak planifikatzea; taldean atseden hartzekoak; lasaitasunez paseatzeko lekuak; harremanetarako lekuak; mahai-jokoetan aritzeko lekuak. Oro har, zementu gutxiago eta natura gehiago.

Era berean, eskolaz kanpoko jarduerak edo jarduera osagarriak planifikatu beharko dira, neskek zein mutilek jarduerak partekatu ahal izan ditzaten, kanpoan utzita historikoki emakumeak diskriminatzen dituzten kirolekin lotzen den guztia, edo neskek txiki-txikitatik **hipersexualizatuta** dauden ikuskizunekin lotzen den guztia. Hori dela eta, eskola-jaialdiak, inauterietako mozorroak eta abar berraztertu beharko dira, ekintza horien bidez ere berdintasunaren alde eta estereotipoen aurka lan egin dadin.

BIGARREN HEZKUNTZA

Ikastetxeetako espazioak, batez ere **jolastokikoak**, historikoki mutilek hartu izan dituzte baloi bidezko **lehia-jolasetarako** —batez ere futboleko aritzeko—; hartara, ikastetxeko mutil gutxiengo batek okupatu ditu espazio horiek.

Ikastetxeetan, beste mota bateko jolastokien proiektu arrakastatsuek daude, eta behar-beharrezkoa izango da hezkidetzeta-jolastokien estrategia horiek nabarmentzea: lehia-jolasak ezabatzea eta lankidetzeta-jolasak egitea; kantzaren erabilera orokorra proposatzea, neskek zein mutilek jolas-garaian jarduerak egin ahal izan ditzaten; solaserako zonak planifikatzea; taldean atseden hartzekoak; lasaitasunez paseatzeko lekuak; harremanetarako lekuak; mahai-jokoetan aritzeko lekuak. Oro har, zementu gutxiago eta natura gehiago.

Era berean, **eskolaz kanpoko jarduerak edo jarduera osagarriak** planifikatu beharko dira, neskek zein mutilek jarduerak partekatu ahal izan ditzaten, kanpoan utzita historikoki emakumeak diskriminatzen dituzten kirolekin lotzen den guztia, edo neskek txiki-txikitatik **hipersexualizatuta** dauden ikuskizunekin lotzen den guztia. Hori dela eta, eskola-jaialdiak, inauterietako mozorroak eta abar berraztertu beharko dira, ekintza horien bidez ere berdintasunaren alde eta estereotipoen aurka lan egin dadin.

7. BERDINTASUNEZKO HEZKUNTZA AFEKTIBO ETA SEXUALA

HAUR HEZKUNTZA

- Nork bere gorputza **ezagutzea**, gorputzaren atalak naturaltasunez izendatzea —neskena zein mutilena—, emakumeen eta gizonen arteko desberdintasun fisikoak ezagutzea, nork bere gorputzaren eta beren inguruneko pertsonen gorputzaren gaineko interesa izatea.
- Ezetz esaten **jakitea**, eta zer gustatzen zaien eta zer gustatzen ez zaien aitortzea, haien eta gainerako gorputzetara iristeko mugak finkatzea (hautzaroan abusu sexualaren prebentzioa).
- Gorputzaren arloko estereotipoen eta horien onarpenaren aurka **lan egitea**.
- Pertsonen jatorriari buruzko galderari naturaltasunez eta haurrentzako hizkuntza ulergarrian **erantzutea**.

- Atxikipena, lotura emozionala, familien aniztasuna eta antzeko gaiak **erakustea**. Genero-nortasuna **errespetatzea**, baita aniztasuna ere. Gorputzen aniztasuna eta errespetua zaintzea. Adin horietarako sexualitatea jorratzen duten ipuinak **partekatzea**.
- Haur Hezkuntzara zuzendutako sexu-heziketako programak **ezagutzea**.

LEHEN HEZKUNTZA

- Gorputzen desberdintasanak, gorputzaren zaintza eta aurre-pubertaroko aldaketa fisiologikoak **erakustea**.
- Sexu-orientazio desberdinak **errespetatzea eta ezagutzea**.
- Afektuen adierazpena **orokortzea**, genero-estereotiporik gabe.
- Harreman afektiboan eta sexualen mugak **erakustea** (adin txikikoen aurkako sexu-abusuen prebentzioa).
- Nesken eta mutilen sexu-heziketan genero-estereotipoak modu kritikoa **aztertzea**, LGTBfobiak, Mendebaldeko edertasun- eta erakargarritasun-ereduen analisi kritikoa.
- Harreman afektiboetan eta sexualetan tratu onen eta berdintasunaren etika **transmititzea**, harreman afektibo-sexualetan indarkeria kritikatzeko, familia-eredu desberdinak ezagutzea.

BIGARREN HEZKUNTZA

- Nerabegaroko aldaketa fisiologikoak eta psikologikoak **ikastea**.
- Norberaren gorputza komunikazio- eta plazer-iturri gisa **onartzea**.
- Erakarmen erotikoa gustuen aniztasuna **errespetatzea**.
- Edertasunaren eredu estetikoak **aztertzea**.
- Fisiologia maskulina eta femenina **ezagutzea**, anatomia.
- Harreman pertsonaletan eta sexualetan etika **transmititzea**: adostasuna, plazer partekatua, osasun sexuala, leialtasuna, berdintasuna eta elkarrekiko zaintza. Egoera gatazkatsuak enpatiatik eta gainerako eskubideak onartzetik **konpontzea**. **Lankidetzan jardutea eta laguntzea**. Iruditeria erotikoa aniztasunetik eta ez-sexismotik **eraikitzea**. Berdintasuna **onartzea**, genero-indarkeriaren prebentzio gisa. Maitasuna: maitasun motak, analisisa kritikoa. Mito erromantikoen dekonstrukzioa. Desberdintasanak nesken eta mutilen sexualitatean. Genero-indarkeriaren arloan dauden baliabideak hurbiltzea.
- Maitasun erromantikoaren mito **dekonstrukzioa**. Nesken eta mutilen sexualitatean dauden aldeak **onartzea**.
- Sexu- eta erreproduktzio-osasunaren arloko baliabideak **hurbiltzea**.
- Sare sozialen erabilera etikoari buruz **eztabaidatzea**.
- Pornografia emakumeen kontrako indarkeriatzat **jotzea**.

8. EMAKUMEEN AURKAKO INDARKERIAREN PREBENTZIOA ETA INDARKERIA KASUETAN ESKUHARTZEA

HAUR HEZKUNTZA

Neska eta mutil izateko berdintasunezko ereduen eraikuntzara bideratzea lana. Berdintasunezko maskulinitate-ereduak eta feminitate-eredu ahalduak konfiguratu diren heinean, errotik ari gara genero-indarkeriari aurrea hartzen.

Horrekin batera, **genero ikuspegia duen heziketa emozionala** ere gara daiteke. Esate baterako, ez pentsatzea neska bat mutil bat baino sentikorragoa izango dela edo mutil batek neska batek baino

negar gutxiago egingo duela, edo, halaber, sentikortasun handiagoa adierazten duten neskengana edo mutilengana jotzea ikasgeletako gatazka-egoerak konpontzeko.

Amaitzeko, garrantzi handikoa da **berdinen arteko, nesken eta mutilen arteko, harremanak lantzen** hastea. Egoera batzuetan, gerta daiteke maitasun-adierazpen bat (muxu bat, laztan bat, besarkada bat) desiragarria izatea adierazpen hori gauzatzen duenarentzat baina ez jasotzen duenarentzat, eta egoera horietan, hain zuzen ere, landu dezakete irakasleek garrantzi handikoa **delak jakitea bestearen gorputzera iristeko muga beste pertsona horrek jartzen duela**; ezin dugu inor besarkada bat edo muxu bat jasotzera edo onartzera behartu, halakorik nahi ez badu.

Sentsibilizazio horretarako askotariko **tresnak** erabil ditzakegu: **ipuinak, jolasak, jostailuak, abestiak, marrazkiak...**

Garatu beharreko **edukiak**:

- Feminitate ahaldunduak eraikitzea
- Berdintasunezko maskulinitateak eraikitzea
- Heziketa emozionala, generoaren ikuspegitik
- Maitasun-adierazpen desiratuak

LEHEN HEZKUNTZA

Adinean zenbat eta gehiago aurrera egin, orduan eta gehiago **bistaratzen** dira egon daitezkeen desparekotasunak eta **genero-diskriminazioak**, eta hor lan egin beharko dugu, desparekotasun eta diskriminazio horien dekonstrukziorako.

Funtsezkoa da **gorputza eta mugak lantzea**, baita maitasun-adierazpenak emateko eta jasotzeko nahia ere.

Nahitaezkoa da **autozaintza** lantzea, nesken zein mutilen artean.

Mutilen artean, oso lotuta egongo litzateke jolasen bidez sor daitezkeen arrisku-jokabideekin. Era berean, oso lotuta egongo litzateke **emozioen munduarekin**, geure burua zaintzera eramaten gaituzten sentimenduen eta emozioen adierazpenarekin. Azkenik, generoaren ikuspegitik, **ondo tratatzearen** alderdiak jorratu beharko dira (entzutea, zaintzea eta baloratzea), baita **gaizki tratatzea** definitzen duten alderdiak ere (iraintzea, mespretxatzea, gutxiestea).

Genero-indarkeriaren prebentzioan lan handia egin da, batez ere arreta neskengan jarrita. Hala ere, funtsezkoa da ikuspegia aldatzea eta arreta mutilengan jartzea, mutilek problematika horretan duten zereginen hain zuzen ere. **Emakumeen aurkako indarkeria-egoerekiko enpatia** sustatu behar da; esate baterako, neska bati jolas-garaian galtzak jaisten dizkiotenean, garrantzi handikoa da neskek zein mutilek jokabide horiek baztertzea neska horrekiko enpatiaren bitartez. Desparekotasunarekiko eta emakumeen aurkako indarkeriarekiko enpatian heztea funtsezkoa da desparekotasun eta indarkeria hori desagerrarazteko.

Garatu beharreko **edukiak**:

- Feminitate ahaldunduak
- Berdintasunezko maskulinitateak
- Gure gorputzak
- Autoezagutza
- Baietz esaten dudanean Bai da: berdintasunean jolastea

- Nesken eta mutilen arteko harremanak
- Autozaintza
- Broma sexisten analisia
- Ondo tratatzea versus Gaizki tratatzea
- Enpatia
- Abestien analisia
- Sexismorik gabeko bideo-jokoak

BIGARREN HEZKUNTZA

Adinean zenbat eta gehiago aurrera egin, orduan eta gehiago **bistaratzen** dira egon daitezkeen desparekotasunak eta **genero-diskriminazioak**, eta hor lan egin beharko dugu, desparekotasun eta diskriminazio horien dekonstrukziorako.

Funtsezkoa da **gorputza eta mugak lantzea**, baita maitasun-adierazpenak emateko eta jasotzeko nahia ere.

Nahitaezkoa da **autozaintza** lantzea, nesken zein mutilen artean.

Mutilen artean, oso lotuta egongo litzateke jolasen bidez sor daitezkeen arrisku-jokabideekin. Era berean, oso lotuta egongo litzateke **emozioen munduarekin**, geure burua zaintzera eramaten gaituzten sentimenduen eta emozioen adierazpenarekin. Azkenik, generoaren ikuspegitik, **ondo tratatzearen** alderdiak jorratu beharko dira (entzutea, zaintzea eta baloratzea), baita **gaizki tratatzea** definitzen duten alderdiak ere (iraintzea, mespretxatzea, gutxiestea).

Genero-indarkeriaren prebentzioan lan handia egin da, batez ere arreta neskengan jarrita. Hala ere, funtsezkoa da ikuspegia aldatzea eta arreta mutilengan jartzea, mutilek problematika horretan duten zereginean hain zuzen ere. **Emakumeen aurkako indarkeria-egoerekiko enpatia** sustatu behar da; esate baterako, neska bati jolas-garaian galtzak jaisten dizkiotenean, garrantzi handikoa da neskek zein mutilek jokabide horiek baztertzea neska horrekiko enpatiaren bitartez. Desparekotasunarekiko eta emakumeen aurkako indarkeriarekiko enpatian heztea funtsezkoa da desparekotasun eta indarkeria hori desagerrarazteko.

Garatu beharreko **edukiak**:

- Feminitate ahaldunduak
- Berdintasunezko maskulinitateak
- Feminitate ahaldunduak
- Berdintasunezko maskulinitateak
- Sare sozialen erabilera generoaren ikuspegitik
- Zibermatxismoa
- Maitasun erromantikoa
- Mikromatxismoak
- Genero-indarkeriaren gaineko mitoak
- Ziberindarkeria: sexting, sextortsioa, gromming, pornomendekua, ciberstalking
- Maitasun erromantikoaren mitoak
- Genero-indarkeria eskolaren ingurunean
- Harreman osasuntsuak versus harreman toxikoak
- Emakumeen genitalen mutilazioa
- Sexu-indarkeria bikote-harremanetan

- Genero-indarkeria gaueko aisialdiko espazioetan
- Posible dira bestelako harreman afektiboak eta sexuak